

CIRKULÁRNÍ ČESKO

*Cirkulární ekonomika jako příležitost
pro úspěšné inovace českých firem*

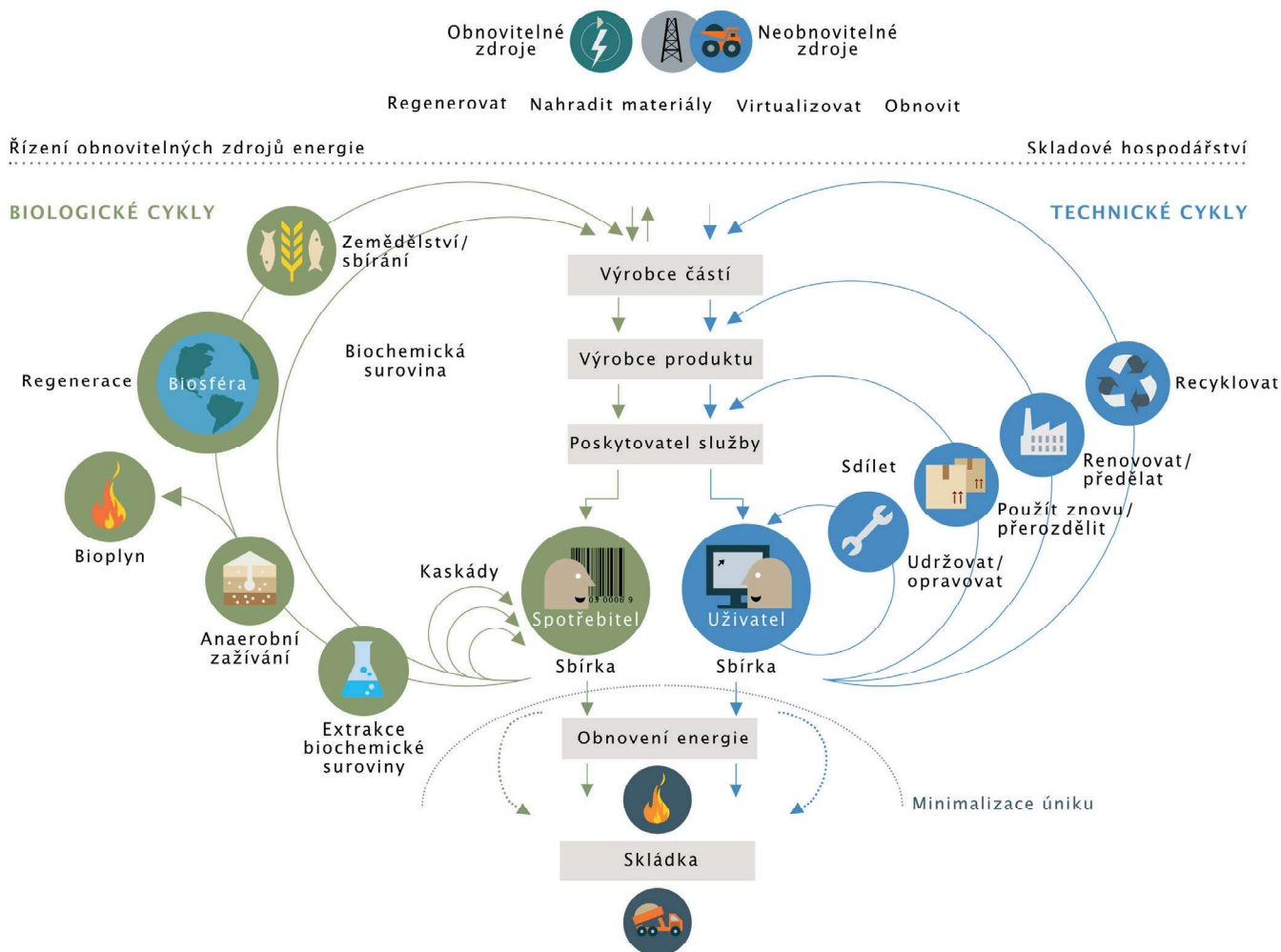
CO JE CIRKULÁRNÍ EKONOMIKA?

Církulární ekonomika není pouhé trendy slovní spojení, se kterým koketuje Evropská unie a pár uvědomělých firem. Cirkulace neboli koloběh zdrojů fungoval v přírodě odjakživa, jen my, lidé, jsme na něj pozapomněli. Umlčeli jsme selský rozum, který nás nabádá k úspornosti a šetrnosti, a vytvořili jsme lineární ekonomiku, která těží, vyrábí a vyhazuje o sto šest. Možná sice uspokojuje lidské choutky, zato však stojí na vratkých nohách. S mizejícími zdroji už jen stěží udržíme současné tempo růstu. I proto se mnoho firem a jednotlivců přiklání k modelu takzvané cirkulární ekonomiky.

Církulární ekonomika je systém, ve kterém se chováme ohleduplně k přírodě, ale zároveň generujeme zisk díky opětovnému využívání cenných materiálů, které udržujeme v oběhu co nejdéle.

Soňa Jonášová
ředitelka Institutu
Církulární Ekonomiky

Zdroj: Ellen McArthur Foundation, překlad do češtiny: agentura Pábení

PROČ SE FIRMY ZAJÍMAJÍ O CIRKULÁRNÍ EKONOMIKU

Cirkulární inovace v dnešní době zajímají stále více firem. Mnohé si uvědomují, že žádný producent nemůže být, obrazně řečeno, úspěšný na neúspěšné planetě a přijímají svůj osobní morální závazek za stav Země. Vedle toho však firmy přemýšlejí také zcela pragmaticky a ptají se: „Nakolik ovlivní globální změny moji výrobu a cílové trhy? Budu mít stále komu prodávat? Jak se podepíše uhlíkové zdanění na mé produkci?“

Firmy, které uvažují s výhledem delšího časového horizontu, vidí velký prostor pro změnu svého byznys modelu. Uvědomují si totiž, že se mění chování spotřebitelů, kteří už nemají takovou potřebu statky vlastnit, ale spíše je spotřebovávat nebo si je pronajímat na určitou dobu. Kvůli úbytku primárních surovin vnímají firmy také rostoucí potřebu materiálové soběstačnosti, a proto začínají používat recykláty, využívat odpadní materiály pro výrobu a přicházejí s novými produkty a službami, které lidem nejen zlepšují život, ale mají i pozitivní dopad na okolí.

PROČ SE CIRKULÁRNÍ EKONOMIKOU ZABÝVÁ SPOLEČNOST

V době, kdy Česko sužuje sucho, dostává cirkulární ekonomika zcela nový rozměr. Principy jako jsou prevence plýtvání, opětovné využití a recyklace, kterými se řídíme při práci s materiály, najednou získávají na důležitosti i ve vodním sektoru. Postupně nám dochází, že přírodní zdroje jsou nesmírně cenným statkem a že ani kapka vody, ani gram surovin by neměly přijít nazmar.

Ohleduplnost a odpovědnost za vlastní spotřebu jsou proto čím dál aktuálnější, zvláště když si uvědomíme, že naše společnost žije na dluh. Odhaduje se, že Češi vyplývají zdroje, které jsou jim určeny, každoročně zhruba v srpnu. Od té doby čerpáme zdroje na úkor budoucích generací. Cirkulární ekonomika tak začíná být skloňována nejen v ekologických, ale i ekonomických souvislostech. Žít na dluh se prostě nedá donekonečna.

PROČ VYCHÁZÍ TATO PUBLIKACE

Publikací *Cirkulární Česko 2* navazujeme na historicky první tištěný materiál s tématem cirkulární ekonomiky v Česku, která vyšla v srpnu 2018. **To, že jsme se rozhodli pro pokračování po tak krátké době, ukazuje, jak rychlý je inovační vývoj v této oblasti a jak velký ohlas předchozí publikace vyvolala.**

SUEZ se stává cirkulární odpadovou firmou, NAFIGATE Corporation uvedla na trh nové výrobky z recyklovaných materiálů, ERC-TECH spolu se SKANSKA už spolupracují na využití použitého stavebního materiálu. KOMA Modular se svými modulárními stavbami úspěšně bojuje na trhu a ostatní společnosti ze seznamu loňských příkladů dobré praxe, jako jsou JRK, IKEA, COPYMAT či Plastia, mají velmi dobré výsledky a potvrzují trend cirkulární ekonomiky.

Cílem publikace *Cirkulární Česko 2* je inspirovat firmy, organizace, ale i města a obce a nabídnout jim pomocnou ruku při zavádění cirkulárních principů do praxe. Proto jsme rádi, že se k původním autorům – Institutu Cirkulární Ekonomiky a inovační agentuře Direct People – připojil JIC, který se v oblasti inovací angažuje již 16 let. Věříme, že přispějeme k využívání principů cirkulární ekonomiky v Česku a umožníme místním firmám stát se globálními lídry v oblasti cirkulárních inovací.

Společně to zvládneme, pro náš byznys, pro naši planetu a pro naši budoucnost.

CO SI O CIRKULÁRNÍ
EKONOMICE **MYSLÍ**
ODBORNÍCI

99 Někdo může cirkulární ekonomiku vnímat jako regulatorní obtíž, uměle tlačenu z EU. Druhý je rád, že se **ekologie stává normou** a třetí v ní může vidět potenciál pro vytvoření konkurenční výhody. Hlavní otázkou je, které firmy tento trojúhelník dokážou poskládat tak, aby cirkulární přístup nevedl jen k nárůstu nákladů, ale také generoval vyšší zisk. Takové firmy na trhu už jsou a já věřím, že jich bude čím dál více, protože dnešní spotřebitelé upřednostňují výrobky, které jsou šetrné k přírodě, a jsou ochotni za ně i zaplatit.

Petr Šídlo
spoluzakladatel Direct People

Petr Konvalinka
ředitel Technologické agentury ČR

99 Snahou Technologické agentury ČR je podporovat inovativní nápady, které zvyšují konkurenceschopnost naší země a zajišťují lepší budoucnost nás všech. Považujeme tedy za důležité implementovat principy udržitelnosti a cirkulární ekonomiky. Podle expertů je oběhové hospodářství byznys modelem budoucnosti. **V Česku ale zatím jeho rozšíření brání zejména levné skládkování a nedostatečná legislativní podpora.** Podporu projektů s cirkulární tematikou proto vnímáme jako naši osobní zodpovědnost vůči generacím, které přijdou po nás.

99 Cirkulární ekonomiku vnímám jako velkou **podnikatelskou příležitost a výzvu současně.** Právě proto v JIC podporujeme podnikatele, kteří chtějí svými produkty či službami přispívat k pozitivní změně společnosti a k řešení globálních problémů. Věříme, že pouze lidé, kterým jejich konání dává smysl, mohou být v podnikání úspěšní a současně mohou mít radost ze života.

Petr Chládek
Chief Executive Officer JIC

99 Cirkulární ekonomika je pro průmysl a podnikání v České republice velkou příležitostí i výzvou zároveň. Podmínkou pro zajištění surovinové bezpečnosti je účinné využívání zdrojů, a proto je jednou z priorit Ministerstva průmyslu a obchodu, které zodpovídá za surovinovou politiku státu. Strategické cíle a úkoly v této oblasti stanovuje Surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů a zejména aktualizovaná Politika druhotných surovin ČR.

Karel Havlíček
vicepremiér pro ekonomiku
a ministr průmyslu a obchodu

Cílem je pokračovat v trendu zvyšování podílu zpětně navracených surovin do hospodářství ČR na celkové spotřebě surovin. Zvyšování podílu druhotných surovin jako náhrady za neobnovitelné zdroje je zásadním nástrojem k zajištění dlouhodobě udržitelné výroby. Naší vizí tak je: **SMART PRŮMYSL – UDRŽITELNÝ PRŮMYSL.** Proto má cirkulární ekonomika/oběhové hospodářství své místo v připravované hospodářské strategii pro Českou republiku.

PŘÍKLADY ÚSPĚŠNÝCH “CIRKULÁRNÍCH” FIREM

TIERRA VERDE

Tierra Verde je česko-slovenská firma, která od roku 2008 nabízí produkty ekodrogerie a výrobky pro bezobalovou a bezplastovou domácnost. Výrobky vlastních značek prodává v řetězci DM drogerie, e-shopech, prodejnách zdravé výživy a také je vyváží do zahraničí, především do Skandinávie.

VÝZVA

„Když jsem viděla, kolik odpadu při výrobě vzniká, bylo mi jasné, že je potřeba s tím něco udělat,“ říká zakladatelka firmy Nataša Foltánová. Od samého počátku proto firmu nastavila tak, aby nic, co do ní přichází, nebylo později zbytečně vyhozeno. Z materiálů, ve kterých jsou zabaleny vstupní suroviny, se proto vyrábějí tašky a obaly na sešity.

VÝSLEDEK

Na první pohled to vypadá celé jednoduše, nicméně bylo potřeba vyřešit spoustu technických problémů, promyslet logistiku, přesvědčit zaměstnance a překonat skutečnost, že tento způsob zacházení s odpadem vyžaduje mnohem více času a peněz. Papírové obaly jsou například dvakrát dražší než plastové, protože plast je dnes velice levný.

Přesto se, podle Nataši Foltánové, takové postupy vyplatí. Celá firma roste plošně ve všech ukazatelích, přičemž bezobalový prodej vzrostl o 200 procent. Svým prozíravým postojem k obalům Tierra Verde získala velký náskok oproti ostatním firmám, které s myšlenkou zero-waste teprve experimentují.

Myšlenka, že odpad bychom měli vnímat jako zdroj, byla v genu naší firmy už od začátku. I přesto, že tento přístup je mnohem náročnější, chceme ukazovat světu, že je možné vybudovat funkční model. Vždy záleží na vnitřním přesvědčení a odhodlání.

ŘEŠENÍ

Kromě odpadu vznikajícího při výrobě však bylo nutné vyřešit také obaly, ve kterých výrobky putují z firmy do našich domácností. Tierra Verde proto začala produkty balit do papíru a snižovat množství plastu v obalech. Například výrobky dříve prodávané v pětilitrových kanystrech jsou nyní prodávány v papírových krabicích, do kterých je vložen plastový sáček odpovídajícího objemu. Tím se ušetří 100 gramů plastu. Kromě toho firma před dvěma lety začala dodávat své výrobky do bezobalových prodejen, aby zabránila vzniku nového odpadu.

Nataša Foltánová
zakladatelka firmy Tierra Verde

ASIO GROUP

ASIO GROUP (ASIO) je sdružení firem, které vyvíjejí a dodávají technologie pro čištění odpadních vod, úpravu vod a čištění vzduchu. Sdružení působí v 32 zemích světa a zaměstnává více než 150 lidí.

VÝZVA

Když v roce 1993 zakládali Karel Plotěný a Oldřich Pírek firmu ASIO, měli vizi, že vytvoří firmu na čištění odpadních vod, která bude důvěryhodná a získá mezinárodní dosah. Jak firma rostla, začala sledovat nové zahraniční trendy a postupně je přinášet do Česka. „Byli jsme neposední a chtěli dělat stále něco nového, a tak jsme jako první na našem trhu nabízelí výrobky pro hospodaření s dešťovou vodou, zasakování, dělení vod, využití energie z odpadních vod a membránové technologie,“ říká Karel Plotěný.

Jenže být vždy tři až čtyři roky napřed oproti konkurenci, je docela tvrdý oříšek. Například dnes všichni vědí, že nás trápí sucho a nedostatek podzemní vody. I přesto je Česko v oblasti hospodaření s vodou konzervativní a některé státní orgány dělají vše pro to, aby voda nešla recyklovat. Prorazit tak na trh s produkty, které zasahují do sfér zájmu různých institucí, má svá úskalí.

ŘEŠENÍ

Když ASIO poprvé představovalo membránové čištění, většina odborné veřejnosti hledala důvody, proč to nepůjde. Po 15 letech se tento způsob čištění vody běžně využívá. Asi by bylo jednodušší si získávat trh jinak než pionýrsky, tj. vytvářet trh, přesto je pro ASIO tento postup charakteristický. **Posledních 10 let se firmy ASIO orientují na dělení a recyklaci vod a od roku 2014 doplnily svoji vizi o program NEW, jehož cílem je šetřit živiny, energii a vodu.**

VÝSLEDEK

Na hospodaření firem nemělo nové udržitelnější směřování kupodivu velký dopad. Roční obraty pohybující se okolo 245 milionů mírně stoupají a firma si tak může dovolit experimentovat i nadále. Nicméně marketingově je revoluční přístup ASIO velkým pomocníkem. **Když něco děláte jako první, lidé si vás pamatují a nemusíte za marketing tolik utrácet.** Tím, jak se s vámi všichni porovnávají, vás propagují.

Karel Plotěný
spoluzakladatel firmy ASIO

99 *Dříve jsem nevěděl, co si mám o slovu udržitelnost myslet. Dnes vím, že to znamená využívat co nejméně nových zdrojů. Také vím, že udržitelnost má některé v praxi ověřené zákonitosti. Například, čím blíže řeším problém u zdroje, tím je to pro přírodu a tedy i pro nás lidi lepší.*